

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 03/L- 042

O PROIZVODIMA ZA ZAŠTITU BILJA

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova;

U cilju zakonskog uređenja stavljanja na tržište aktivnih supstanci, ovlašćenje proizvoda za zaštitu bilja kao i njihov promet i upotrebu,

Usvaja:

ZAKON O PROIZVODIMA ZA ZAŠTITU BILJA

POGLAVLJE I

OPŠTE ODREDBE

Član 1
Svrha

1. Svrha ovog zakona je uređenje stavljanja na tržište i kontrola aktivnih supstanci proizvoda za zaštitu bilja, ovlašćenje, promet, upotreba, njihovi ostaci u biljkama i biljnim proizvodima, vođenje registra i registar fizičkih i pravnih lica koji su uključeni na stavljanje na tržište i upotrebu proizvoda za zaštitu bilja, tehničke potrebe za opreme koje se upotrebljavaju na primenu i njihovim elementima, odgovornosti nadležnog organa za primenu i monitoriranje ovog zakona.
2. Ovaj zakon uređuje klasifikaciju, ambalažiranje i etiketiranje proizvoda za zaštitu bilja saglasno direktivama Evropske komisije.
3. Ovaj zakon uređuje ostatke aktivnih supstanci proizvoda za zaštitu bilja, otpadaka prilikom njihovog paketiranja i način emetiranja u životnu sredinu.

Član 2 Definicije

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

„Proizvodi za zaštitu bilja PZB“ - podrazumevaju pripremljene definitivne forme aktivnih supstanci i preparata koji služe za:

- zaštitu bilja ili biljnih proizvoda od štetnih organizma koje sprečavaju aktivnost takvih organizma;
- potrebe konzerviranja biljnih proizvoda;
- uništavanje nepoželjnih biljki, delova biljke i kontrolu ili izbegavanje uzgoja nepoželjnih biljaka.

„Ostaci aktivnih supstanci proizvoda za zaštitu bilja“ podrazumeva jednu ili više prisutnih supstanci na biljcima ili proizvodima biljnog porekla, hranljivim životinjskim proizvodima, zemljište, ili bilo kud u životnu sredinu, koje su rezultat upotrebe PZB, obuhvaćajući njihov metabolizam ili proizvode koje su ishod degradiranja ili njihove reakcije.

„Preparati“ podrazumeva mešavine ili rastvore stvorene iz jedne ili više aktivnih supstanci,

„Supstance“ podrazumeva hemijske elemente i njene sastojine, slobodnih na prirodi, ili veštačko dobivene, obuhvativši i zagađenje kao rezultat procesa fabrikovanja,

„Aktivne supstance“ su supstance ili mikro-organizmi, uključujući i viruse, koja u potpunosti ili na specifičan način deluju na štetne organizme, nepoželjnim biljkama i na delovima biljaka,

„Lista aktivnih supstanci“ podrazumeva listu u kojoj se uključuju aktivne supstance koje su odobrene za upotrebu ili PZB koje se upotrebljavaju i na zemljama Evropske Unije i uslovima koje se primenu za upotrebu takvih supstanci,

„Bilje“ podrazumeva žive biljke i živi biljni delovi, uključujući sveže voće i seme,

„Biljni proizvodi“ podrazumeva proizvode u neobrađenom stanju ili proizvode jednostavno prerađene kao što su meljenje, sušenje, ili presovanje,

„Štetni organizmi“ podrazumeva štetne biljne organizme ili biljnih proizvoda životinjskog porekla kao što su virusi bakterije, fitoplazme i drugi patogeni,

„Životinje“ podrazumeva životinjske vrste koje pripadaju vrstama koje se obično drže pod nastojanju čoveka,

„**Sredina**“ podrazumeva vodu, vazduh, zemljište, divlje vrste flore i faune i njihove uzajamne odnose,

„**Stavljanje u tržište**“ podrazumeva snabdevanje tržište s proizvodima za zaštitu bilja,

„**Ovlašćenje PZB**“ podrazumeva određeni proces s kojim nadležni organ Ministarstva ovlašćuje uz uverenje registracije koje se uruči proizvođaču, za stavljanje na tržištu, promet ili upotrebu PZB unutar teritorije Kosova,

„**Dobra poljoprivredna praksa**“ podrazumeva dobro upravljanje poljoprivrednim zemljištem i reprodukcijskim materialom, uvažavajući metode korišćenja prirodnog dobra i poljoprivrednih područja. Pomenuta praksa uključuje optimalnu kombinaciju agrotehničkih mera u cilju očuvanja prirodne plodnosti poljoprivrednog zemljišta, i sprečavanja zagađenja sredine, i upotrebe prirodnih-mineralnih i organskih đubriva i PZB, i da proizvedeno bilje i biljni proizvodi, namenjeni ishrani, sadrže što je moguće manji nivo ostataka PZB,

„**Integrisana kontrola**“ podrazumeva optimalnu kombinaciju bioloških, biotehnoških i hemijskih mera za uzgoj bilja, uz kojih upotreba hemijskih proizvoda za zaštitu bilja ograničena je u dovoljnom minimumu za uništavanje štetočina u tom nivou da oštećenje ili gubitak proizvodnje od pomenutih organizma ekonomski nije prihvatljiv.

„**Oprema za primenu PZB**“ podrazumeva mehanizaciju, opremu za primenu PZB, uključujući i njihove sastavne delove, koji utiču na ispravnost primene.

„**Testiranje**“ podrazumeva istraživanja koje obuhvata proširenje PZB u sredinu, koja može da se sprovede dozvolom Ministarstva za istraživačko – ispitivačke ciljeve,

„**Etiketa**“ podrazumeva pisanu i oštampanu sadržinu na paketiranju, koja prati PZB ili preparat,

„**Uputstvo upotrebe**“ podrazumeva formu pisanog dokumenta za način upotreb, koji prati PZB prilikom stavljanja na tržištu,

„**Paketiranje**“ podrazumeva finalno fabrikovanje jednog PZB, namenjen za upotrebu od korisnika.

„**Klasifikacija**“ podrazumeva podelu otrova na osnovu opasnosti koje one predstavljaju.

„**ADI**“ Acceptable daily intake podrazumeva dozvoljenu količinu pesticida koju može konzumirati jedno lice u toku svog života sa bezbednom praksom bez štetnih efekata za zdravlje.

„**Znak T+**“ podrazumeva PZB klasifikovan u grupi otrova za žive organizme i koji prouzrokuje smrt.

„**Znak T**“ podrazumeva PZB klasifikovan u grupi otrova za žive organizme a koji prouzrokuje smrt.

„**Ministarstvo**“ podrazumeva Ministarstvo Poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja.

„**Nadležni organ**“ podrazumeva organizacionu jedinicu u okviru Ministarstva koja će se baviti pitanjima vezanim proizvodima za zaštitu bilja.

„**Nadležni organ**“ podrazumeva Departman za proizvodnju i zaštitu bilja.

„**Komisija**“ podrazumeva grupu stručnjaka koji u saradnji s nadležnim organom ovlašćuju stavljanje na tržištu i upotrebu PZB.

„**Odgovarajuća Ministarstva**“ podrazumeva Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo za životnu sredinu i prostorno planiranje, Ministarstvo zdravstva, i ostala relevantna ministarstva vezana s proizvodima za zaštitu bilja.

„**Registar**“ podrazumeva listu PZB dozvoljenih za promet i upotrebu na Kosovo.

POGLAVLJE II

STAVLJANJE NA TRŽIŠTE I UPOTREBA PROIZVODA ZA ZAŠTITU BILJA

Član 3

1. PZB se ne mogu stavljati na tržište ili upotrebiti na teritoriji Kosova, ako nisu ovlašćena ili nije izdato uverenje registracije u skladu sa odredbama ovog zakona.
2. Proizvodnja, očuvanje i stavljanje na tržištu neovlašćenih PZB neće se zabraniti, ako je procenjeno da može da se upotrebi na drugim zemljama članice zemlja EU, koja je procenila u vezi njegovog ovlašćenja.
3. Ovlašćenje PZB nije potrebno od nadležnog organa i za obavljanje nekog testa iztraživanja – ispitivanja, koji ne obuhvata neovlašćeno njegovo odobrenje u sredinu.

Član 4

1. PZB se ne može stavljati na tržište, ako nije ovlašćen od nadležnog organa Ministarstva, i ako je klasifikovan, ambalažiran, etiketiran i praćen etiketom i uputstvom upotrebe na pisanoj formi na službenom jeziku, s hodno ovim Zakonom.
2. PZB, kao aktivna supstanca se može stavljati na tržištu, ako je ovlašćen od strane nadležnog organa Ministarstva, kada je klasifikovan, ambalažiran, etiketiran i praćen uputstvom upotrebe na službenom jeziku, s hodno ovim zakonom.
3. PZB, se ne može stavljati u tržište ako je njegov rok upotrebe istekao.

4. Ministarstvo, podzakonskim aktom uređuje klasifikaciju, ambalažiranje, etiketiranje i pratnju PZB s uputstvima upotrebe s hodno ovim zakonom.

Član 5

Uslovi za stavljanje na tržištu PZB

1. Fizičke i pravne osobe, pored opštih uslova, moraju ispuniti posebne uslove za objektima, lokalima, opremama i personelima, utvrđujući i broj registracije za uključenje na registru subjekata koji mogu stavljati na tržištu PZB.

2. Fizičke i pravne osobe prema stavu 1 ovog člana obavezni su imati odgovorno lice za rad sa PZB i njihovo stavljanje na tržištu. Pomenuto lice biće odgovorno za obaveštavanje, davanje saveta, održavanje podataka i prodaju PZB.

3. Odgovorne fizičke i pravne osobe iz stava 2 ovog člana moraju imati visoku stručnu spremu u oblasti poljoprivredne i stručnu obuku.

4. Utvrđeni registar za fizičke i pravne osobe, iz stava 1 i 2 ovog člana vodi se od strane nadležnog organa na kome se upišu: ime i prezime odgovornog lica, adresa, potpis kao i ime i prezime pravne osobe.

5. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje pitanje utvrđivanja uslova koje moraju ispuniti u vezi objekata i opremama za stavljanje na tržištu PZB s hodno ovim Zakonom.

Član 6

Vođenje podataka i njihovo saopštenje

1. Fizičke i pravne osobe uključeni na stavljanje na tržištu PZB, moraju voditi beleške za količinu snabdevanja, stavljanja na tržištu, uskladištene i prodatih PZB. Pomenuti podaci dostavljaju se nadležnom organu Ministarstva najkasnije do 10 marta tekuće godine.

2. Fizičke i pravne osobe iz stava 1 ovog člana, moraju voditi beleške i za upotrebljene PZB i dostaviti nadležnom organu iz stava 1 ovog člana.

3. Fizičke i pravne osobe uključeni za stavljanje na tržište PZB, Ovlašćene i klasifikovane opasnim zabeležene znakom T i T+, obavezuju se da vode beleške prema podstavu 6.1 ovog člana kao i sledeće podatke:

1.1 ime proizvoda, cilj i rok upotrebe;

1.2 datum prodaje;

1.3 prodana količina;

1.4 ime pravne osobe, personalni broj, registarski broj i adresa;

1.5 ime fizičkog lica, personalni broj i adresa;

1.6 potpis dostavljača i primaoca.

4. Fizičke i pravne osobe, uključeni na stavljanje na tržište PZB, prema stavu 3 ovog člana, očuvaju podatke pet godina, sa mogućnost ponovnog pregleda na osnovu zahteva nadležnog organa.

5. Ministarstvo u saradnji s Ministarstvom zdravstva, podzakonskim aktom uređuje pitanje utvrđivanja vođenja podataka s hodno ovim zakonom.

Član 7

Prodaja Proizvoda za Zaštitu Bilja

1. PZB moraju se stavljati u tržište po klasifikaciji, ambalažiranju i cilju upotrebe:

1.1 samo u specijalizovanim prodavnicama za njihovu prodaju;

1.2 na prodavnicama cveća u kojima nema prehrambene robe.

2. Ovlašćene PZB iz stava 1 tačka 1.1 ovog člana, mogu prodati samo upotrebljavaoci koji imaju važeću potvrdu koja ispunjava uslove za stručnu odgovornost po članu 9 stav 1 ovog Zakona.

3. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje pitanje utvrđivanja tačke prodaje, s hodno ovim Zakonom.

Član 8

Cilj upotrebe Proizvoda za Zaštitu Bilja

1. PZB se mora upotrebiti na stručan način s hodno uputstima za upotrebu i beleškama na etiketi, obuhfativši pripremu koncentrata, kako je upisano na uputstvo njihove upotrebe. One moraju se upotrebiti poštujući pravila dobrih poljoprivrednih praktika zaštite integrisanih bilja, zaštite sredine i neciljanih organizma.

2. Primenjivači PZB, koji ciljaju zaštitu zdravlje bilja, moraju voditi beleške za njihovu upotrebu.

3. Uputstva, preporuke i reklamiranje, vršu se samo za Ovlašćene PZB, po specificiranim ciljevima u Ovlašćenju i uputstvima upotrebe, prema stavu 1 ovog člana.

4. Ministarstvo, podzakonskim aktom uređuje način upotrebe proizvoda za zaštitu bilja, metodu vođenja podataka, uskladištenje i upravljanje njihovih ostataka, s hodno ovim Zakonom.

Član 9

Korisnici Proizvoda za Zaštitu Bilja

1. Fizičke i pravne osobe uključeni na poljoprivrednim aktivnostima i proizvođači bilja, mogu koristiti PZB, samo ako imaju stručnu spremu i ako su snabdeveni odgovarajućim sredstvima za upotrebu.
2. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje potrebnu stručnu sposobnost, metode praćenja upotrebe i procenu sredstava za upotrebu s hodno ovim Zakonom.

Član 10

Ostaci PZB na biljke i biljnim proizvodima

1. Svi korisnici PZB ne smeju prekoračiti maksimalni nivo određenih ostataka supstanci u biljke ili proizvodima biljnog porekla.
2. Ako određeni nivoi ostataka u biljke i proizvodima biljnog porekla, prekoračeni su upotrebom PZB, onda pomenute biljke ili proizvodi biljnog porekla uništiće se.
3. Ministarstvo u saradnju sa Ministarstvom Zdravstva, podzakonskim aktom uređuje pitanje određivanja maksimalnih nivoa ostataka u biljke i proizvodima biljnog porekla, i zabranjuje njihovu upotrebu koje prekoračuju maksimalni nivo ostataka s hodno ovom zakonu.

Član 11

PZB klasifikovani znakom T+

1. Ovlašćeni PZB koji su klasifikovani u grupi opasnih otrova znakom T+, ne dozvoljavaju se stavljati na promet ili na opštu upotrebu, bez odgovarajuće Ovlašćenje izdato od strane Ministarstva.
2. Stavljanje na tržište i primena PZB, prema stavu 1 ovog člana dozvoljava se fizičkim i pravnim osobama sa odgovarajućom stručnom spremom i trenirani za rad s otrovima ovakve kategorije.
3. Ministarstvo, podzakonskim aktom uređuje pitanja u vezi objekata, oprema i personela prema stavu 1 i 2 ovog člana.

Član 12

Zabrana stavljanja na tržište i ograničenja za upotrebu PZB

1. Ako sa gledišta naučnih i tehničkih saznanja, postoju razlozi za sumnju da Ovlašćeni PZB predstavlja opasnost za zdravlje čoveka i sredinu, onda Ministarstvo odlukom zabranjuje stavljanje na tržište i upotrebu takvih proizvoda.

2. Ako s hodno Direktivama Evropske Komisije zabranjeno je stavljanje na tržište ili upotreba PZB, onda Ministarstvo podzakonskim aktom zabrani stavljanje na tržište i primena takvih proizvoda.

3. Ne dozvoljava se primena PZB:

3.1. iz vazduha putem avijacije;

3.2. koje prouzrokuju zagađenje poljoprivrednih objekta;

3.3. stambenim objektima i objektima za smeštaj životinja;

3.4. koje prouzrokuju zagađenje zemljišta;

3.5. koje prouzrokuju zagađenje voda na mestima uz tretiranim parcelama.

POGLAVLJE III

PROCEDURE OVLAŠĆENJE

Član 13 Ovlašćenje

1. Ovlašćenje PZB izdaje nadležni organ na osnovu zahteva fizičkih i pravnih lica ovlašćenih za primenu. Zahtevu za Ovlašćenje PZB priloži se dokumentacija za procenu aktivnih supstanci.

2. Aktivne supstancne i PZB moraju se proceniti od strane profesionalnih stručnjaka i u zavisnosti od oblasti aktivnosti, profesionalni stručnjaci odlukom se određuju od Ministarstva u saradnji sa Ministarstvom Zdravstva i Ministarstvom Sredine i Prostornog Planiranja.

3. Za procenu uslova ovlašćenje, na osnovu aktivnih supstanci, klasifikovane u listi, ili na osnovu odluka Evropske Komisije za svu dokumentaciju važe ista pravila, koje se proporučuju od strane Ministarstva, u dogovoru s Ministarstvom Zdravstva i Ministarstvom Sredine i Prostornog Planiranja.

4. Procena uslova PZB, na osnovu aktivnih supstanci, koje nisu klasifikovane na listi i za koje nisu obezbeđena potrebna dokumentacija, prema članu 15, stav 1 i člana 16 stav 1 kao i utvrđenih uslova u članu 23, stav 2 ovog Zakona.

Član 14 Aplikacija za Ovlašćenje

Aplikacija za ovlašćenje PZB, vrši se od proizvođača, fizičke i pravne osobe, koje deluju u ime i s ovlašćenjem proizvođača.

Član 15

Dokumentacija za procenu aktivnih supstanci

1. Zahtevu za procenu aktivnih supstanci mora se priložiti:
 - 1.1 identitet aktivnih supstanci;
 - 1.2 fizičke i hemijske osobine;
 - 1.3 dodatnu informaciju za aktivne supstance kao što su: upotreba, način delovanja, uskladištenje, zaštitne mere i slično;
 - 1.4 analitičke metode;
 - 1.5 toksikološke i metaboličke studije;
 - 1.6 podaci za ostatke aktivnih supstanci u biljke ili biljnim proizvodima, prehrambenih artikala i krmno bilje;
 - 1.7 podaci o opasnosti i načinu delovanja aktivnih supstanci u toku njihove upotrebe u sredinu,
 - 1.8 ekotoksikološke studije;
 - 1.9 zbir i procena kako je utvrđeno u tačkama 1.7 i 1.8 podstavova 1. ovog člana;
 - 1.10 predlog i objašnjenje klasifikacije, te predloženi podaci s hodno Direktivama u vezi klasifikacija, ambalažiranju i etiketiranju opasnih supstanci;
 - 1.11 ako organska supstanca sadrži mikroorganizme ili viruse, onda se daju podaci za mikroorganizme ili viruse;
 - 1.12 dokumentacija za procenu preparata bazirano na takve supstance;
 - 1.13 podaci za bezbednost u toku rada;
 - 1.14 ostali podaci, ako se zahtevaju.
2. Ako podaci iz stava 1 ovog člana delimično nedostaju, oni moraju se vratiti u prilogu aplikacije i sa objašnjenjem za njihovo kompletiranje. Ta dokumentacija povremeno se procenjuje.
3. Ministarstvo u saradnju sa Ministarstvom Zdravlja i Ministarstvom Sredine i Prostornog Planiranja podzakonskim aktom uređuje detaljniju sadržinu potrebnih dokumenata prema stavu 1 ovog člana.

Član 16

Dokumentacija za procenu PZB

1. Zahtevu za ovlašćenje PZB mora se priložiti sledeća dokumentacija:
 - 1.1 identitet aktivnih supstanci;
 - 1.2 fizičke i hemijske osobine;
 - 1.3 podaci o upotrebi preparata;
 - 1.4 analitičke metode;
 - 1.5 podaci za efektivnost;
 - 1.6 toksikološke studije;
 - 1.7 zbir i procena tačaka 1.8 i 1.9 ovog stava;
 - 1.8 predlog i objašnjenje klasifikacije, i predložene podatke shodno direktivama u vezi klasifikacije, ambalažiranju i etiketiranju i opasnih supstanci;
 - 1.9 podaci o obezbeđenju u radu;
 - 1.10. etiketiranje u kojoj se uključuje i uputstvo upotrebe;
 - 1.11. ostali podaci, ako se traže.
2. Kada PZB sadrži aktivne supstance uključene u listi, takve supstance moraju se ponovo proceniti, uzimajući u obzir uslove uključenja u nju. Ako stepen čistoće i priroda nečistoće ne razlikuju se od predviđenih podataka na uručeni dokumenat za uključanje aktivne supstance u listi, zahtevu za ovlašćenje mora se priložiti informacija koja identifikuje aktivnu supstancu.
3. Ako delimično nedostaju podaci iz stava 1 ovog člana, one moraju se vratiti u prilogu s aplikacijom i s objašnjenjem za njihovo kompletiranje. Takva dokumentacija s vremena na vreme se procenjuje.
4. Nezavisno od stavova člana 15 ovog Zakona i stava 1 ovog člana, prihvatanje ovlašćenje koja je ovlašćena u jednu zemlju članicu EU, može se prihvatiti pod utvrđenim podacima odlukom od strane Ministarstva.

Član 17

Sprečavanje ponavljanja testova na kičmenjacima

1. Prilikom procene dokumentacije za ovlašćenje PZB, prihvaćaju se izvršene testiranje na životinjama iz zemalja članice EU, pod uslovom da su takvi testovi urađeni s hodno laboratorijskim dobrim praksama.

2. Ako nadležni organ proceni da je aplikant uručio zahtev za ovlašćenje PZB, koja je ranije ovlašćena od drugog aplikanta, on mora upoznati aplikanta za ime i adresu prethodnog dobitnika ovlašćenje.

Član 18 **Zaštita podataka**

1. Prilikom sprovođenja procedure za ovlašćenje PZB, nadležni organ ne sme upotrebiti pružane podatke od drugih aplikanta i to:

1.1. podaci dokumentacije aktivne supstance, koja su priložene aplikaciji za ovlašćenje ili izvaditi dozvolu, samo u slučajevima:

1.1.1. drugi aplikant sporazumeo sa prvim aplikantom ili dobitnikom ovlašćenje da se upotreba mora uraditi iz takvih podataka i ovo dokazuje odgovarajućim dokazima;

1.1.2. prošle su skoro deset (10) godina od kada je supstanca uključena u listi;

1.1.3. prošle su skoro deset godina od kada je vršeno ovlašćenje aktivne supstance u jednoj od zemalja članice EU;

1.1.4. prošle su skoro pet godina od prvog ovlašćenje aktivne supstance, osim ako je petogodišnji period računat pre desetogodišnjeg (10) perioda, predviđenog u tački 1.1.2. ovog podstava. Ovo se sprovodi u slučajevima kada se izmenjuju usklovi za uključenje aktivne supstance u listi ili za produženje perioda ovlašćenje aktivne supstance.

2. Mogu se upotrebiti podaci dokumentacije PZB koje su priložene prilikom aplikacije za ovlašćenje, samo u slučajevima:

1.1. drugi aplikant sporazumeo sa prvim aplikantom ili dobitnikom ovlašćenje da upotreba može da se vrši iz takvih podataka, te ovo dokazuje odgovarajućim dokazima;

1.2. prošle su deset godina, od kada je dato ovlašćenje PZB u nekoj zemlji članice EU, koja sadrži aktivne supstance.

Član 19 **Držanje podatke u tajnosti**

1. Nadležni organ, ne povredivši odredbe člana 15 stav 1 tačka 1.7 ovog zakona koje dozvoljavaju slobodni pristup na informacije i obezbeđuju da informacije na uručenim dokumentacijama od strane aplikanta za ovlašćenje PZB, uključujući tu podatke o industrijsku i komercijalnu aktivnost istog, tretirati će se na tajnom načinu, ako se to traži od podnosioca zahteva.

2. Držanje u tajnosti se ne sprovodi za:
 - 2.1 naziv i sadržaj aktivnih supstanci i naziv PZB;
 - 2.2 naziv ostalih supstanci klasifikovane kao opasne, kao što su utvrđena u Direktivama 67/548/EEC i 78/631/EEC;
 - 2.3 Fizičko hemijski podaci koje se odnose na aktivnim supstancima i PZB;
 - 2.4 Način prikazivanja aktivnih supstanci ili štetne PZB;
 - 2.5 Sažetak rezultata testova efikasnosti supstance ili PZB i njihovo neštetnost na čoveka, životinje i sredinu;
 - 2.6 Metode i prethodne mere za sprečavanje fizičkih kontakata, načinu skladištenja, očuvanja, prevozu, požaru i drugim opasnostima;
 - 2.7 Metode za određivanje sadržaja aktivnih supstanci, zagađenja i ostale sastojaka aktivnih supstanci i ostataka PZB;
 - 2.8 Metode za stavljanja na tržište i ambalažiranje PZB;
 - 2.9 Postupke dekontaminacije u slučaju rasipanja ili akcidentalnog isticanja;
 - 2.10. Prva pomoć i lekarski tretman koji treba pružiti osobi u slučaju povrede.
3. Ako podnosilac zahteva vrši otvaranje informacije koja je ranije bila tajna, onda se od njega traži da o tome obavesti nadležni organ.

POGLAVLJE IV

OVLAŠĆENJE

Član 20 Ovlašćenje PZB

1. Ovlašćenje za PZB, s hodno članu 23, 24, 25, 26, i 27 ovog zakona, daje Ministarstvo na osnovu predloga od nadležnog organa uzimajući u obzir izvršene procene dokumentacije, kako je predviđeno u članu 13 ovog zakona a najkasnije dvanaest (12) meseci nakon prijema aplikacije.
2. U slučaju da nadležni organ ne daje ovlašćenje ili ga anulira, onda obrazloženje se daje pismeno.
3. Izuzev stava 1 ovog člana, predlog nadležnog organa, ne mora da bude obavezan za izvršene ispravke na ovlašćenju PZB, ne se bazira na izmenama:

- 3.1 koje nemaju velike negativne efekte na zdravlje čoveka i životinja;
- 3.2 komercijalni naziv;
- 3.3 naziv proizvođača ili predstavnika;
- 3.4 izmena sadržine, koja podrazumeva manje izmene prema međunarodnim standardima.
4. Ovlašćenje PZB se vrši u ime proizvođača ili ovlašćenog predstavnika od strane proizvođača.
5. Rešenja za ovlašćenje mora sadržati sledeće podatke:
 - 5.1 naziv s kojim će se trgovati PZB;
 - 5.2 naziv i sadržina aktivnih supstanci i ostalih opasnih supstanci na PZB;
 - 5.3 informacija za upotrebu, klasifikaciju i uputstva upotrebe PZB;
 - 5.4 mesto prodaje;
 - 5.5 za period očekivanja od momenta upotrebe PZB do momenta potrošnje tretiranih proizvoda i
 - 5.6 nivo maksimalnih ostataka PZB.

Član 21

Komisija za procenu ovlašćenje PZB

1. Komisija mora biti sastavljena od stručnjaka iz odgovarajućih oblasti, određena od strana Ministarstva u saradnju sa Ministarstvom zdravstva i Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja.
2. Članovi komisije ne smeju biti uže povezani s gledišta neprihvatljivih interesa s podnosiocem zahteva, fizičkim i pravnim osobama, koji proizvode ili stavljaju na tržištu PZB.
3. Ministarstvo u saradnju sa Ministarstvom Zdravstva i Ministarstvom Sredine i Prostornog Planiranja, odlukom uređuje sastav Komisije prema stavu 1 ovog člana.

Član 22

Uslovi ovlašćenje

1. PZB mogu se ovlastiti, ako supstanca ili aktivne supstance su uključene u listi dozvoljenih supstanci za upotrebu prema Prilogu 1 Direktive 91/414/EEC i na osnovu

podataka obuhvaćenih u dosje prema članu 16, stav 1 ovog Zakona i ako je u saglasnosti s predviđenim uslovima.

2. Izuzev stava 1 ovog člana PZB, moraju se ovlastiti na osnovu predviđenih dokumentacija u članu 15 stav 1 i člana 16 stav 1 ovog Zakona.

3. Aktivna supstanca ili aktivne supstance PZB prema stavu 1 i 2 ovog člana koji su u postupku za unošenje u listi, moraju se uzeti u obzir i sledeće zahteve:

3.1 ako deluje na efektivan način;

3.2 nema nekog nepredviđenog efekta prilikom uzgoja bilja biljnim proizvodima;

3.3 na prouzrokuje nepotrebne bolove i patnju za kičmenjake i ostalim ciljanim životinjama;

3.4 nema nekog direktnog ili indirektnog štetnog efekta na zdravlje čoveka i životinja;

3.5 nema negativan efekat u sredinu, posebno na zagađenju vode, uključujući pijaču vodu i podzemne vode, kao i organizmi koji nisu ciljani.

4. Količina aktivnih supstanci, toksikoloških i ekotoksikoloških štetčina moraju se utvrditi prihvatljivim metodama usklađene shodno članu 21 stav 1 i 2 Direktive 91/414/EEC.

5. Toksički ostaci supstanci koje proizilaze od upotrebe ovlašćenog PZB koje efektivno deluju na zdravlje čoveka, životinja i u sredinu, moraju se utvrditi preko potrebnih analiza.

6. Dokumentacija prema članu 15, stav 1 i člana 16, stav 1 ovog Zakona koja su priložena zahtevu za ovlašćenje, moraju se proceniti bazirajući se na podacima testiranja i analiza.

7. Testovi i izvršene analize u uslovima poljoprivredne proizvodnje, za zaštitu bilja i uticaja u sredinu, upoređene s uslovima Kosova, prihvatljive su prilikom ovlašćenje PZB, Testovi i analize za određivanje efikasnosti PZB, moraju se vršiti od strane referentnih instituta koje ispunjavaju uslove za sprovođenje dobrih laboratorijskih praktika.

8. Predviđene PZB za upotrebu u poljoprivredu, mogu se ovlastiti i za upotrebu na nepoljoprivrednim površinama, ako se ispunjavaju pomenuti uslovi na stavu 3 tačke 3.1, 3.2, 3.3 i 3.4 ovog člana.

9. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje testiranje PZB, njihove analize i sprovođenje dobrih laboratorijskih praktika.

Član 23

Procena i rok trajanja ovlašćenje za PZB

1. Ministarstvo na osnovu predloga Komisije može dati ovlašćenje PZB za njegovu upotrebu u roku trajanja najviše do 10 godina.
2. Ovlašćenje može se produžiti jednom ili dva puta i svaki put njen rok trajanja je do 10 godina. Zahtev za produženje ovlašćenje, mora da se podnese od predhodnog dobitnika ovlašćenja nadležnim organima Ministarstva najmanje dvanaest (12) meseci pre isteka roka prethodnog ovlašćenja.
3. U slučajevima izmene prethodnih podataka ili se očekuju izmene za prethodnu ovlašćenu PZB, onda dobitnik ovlašćenje zatraži od nadležnog organa da celokupna ili deo prethodne dokumentacije za procenu PZB mora se proceniti za produženje ovlašćenje.
4. Ovlašćena PZB, može da se ponovo proceni u bilo koje vreme ako se smatra da prikazani zahteve iz člana 22 stava 3 tačka 3.1 do 3.4 ovog Zakona nisu ispunjeni. Prilikom ponovne procene dodatne podatke i dokumentacija PZB, dostavlja nadležnom organu od strane dobitnika ovlašćenje, ovlašćenih pravnih i fizičkih osoba, kome je izdato ovlašćenje za stavljanje na tržište upotreba PZB.

Član 24

Privremeno izdato ovlašćenje

1. Ako PZB sadrži aktivnu supstancu, za koju aplikanat podnosi zahtev za ovlašćenje zajedno sa dokumentacijom prema članu 15, stav 1 i člana 16, stav 1 ovog Zakona, ako se utvrdi da je isti proizvod dozvoljen za upotrebu iz zemalja članice EU i ispunjava uslove predviđene članom 22 stav 3 tačka 3.1 do 3.4 ovog Zakona. Ministarstvo izdaje privremeno ovlašćenje za njegovu upotrebu do tri godine.
2. Prilikom podnošenja zahteva za privremeno ovlašćenje, kako je predviđeno u stavu 1 ovog člana, u zahtevu mora se istaći maksimalni nivo ostataka.
3. Bazirajući se na odlukama Evropske Komisije, za produženje ograničenog roka predviđenog u stavu 1 ovog člana, Ministarstvo može produžiti privremeno ovlašćenje za PZB.

Član 25

Izmene ovlašćenje

1. Na osnovu zahteva dobitnika ovlašćenje, ili zahtevu nadležnog organa Ministarstva, ovlašćenje može da se izmeni.

2. Na osnovu predloga dobitnika ovlašćenje, ovlašćenje može se izmeniti, ako je PZB istog proizvođača sa drugim trgovačkim nazivom na nekoj zemlji članicu EU i ako je on identičan sa PZB ovlašćenom na Kosovu.

3. Nadležni organ Ministarstva, može da traži ostale dodatne podatke i uzorke, prilikom procene za izmenu ovlašćenja.

Član 26 **Isteka roka ovlašćenje**

1. Ovlašćenju za stavljanje u tržište i upotrebu PZB ističe rok u slučajevima:

1.1 završetka perioda za koji je izdat ovlašćenje i ako ovo ovlašćenje nije obnovljeno s drugim zahtevom;

1.2 obustave ovlašćenje;

1.3 kada dobitnik ovlašćenje zahteva to;

1.4 kada se ne ispunjavaju uslovio za ovlašćenje;

1.5 zabrane stavljanja na tržište ili upotrebe PZB unutar teritorije Kosova prema članu 12 ovog Zakona;

1.6 kada dobitnik ovlašćenje u utvrđenom roku ne uruči predviđenu dokumentaciju prema članu 16, stava 1. ovog Zakona;

1.7 kada je aktivna supstanca maknuta sa liste;

1.8 poništenja privremenog ovlašćenje, ako aktivna supstanca koja je subjekat slučajeva predviđenih u članu 24 ovog Zakona i koja nije obuhvaćena u listi.

2. U slučajevima kada dobitnik ovlašćenje, zahteva da PZB neće stavlјati na tržište šest meseci pre isteka roka ovlašćenje ili će se upotrebiti i dalje, on mora informisati nadležnog organa, i da priložiti objašnjenje.

3. Isključivo iz stava 1 tačka 1 do 1.8 ovog člana, PZB može se plasirati na tržište najmanje 18 meseci nakon isteka roka, uz ovlašćenje radi prodaje postojećeg materijala.

4. Izuzev stava 1 tačke 1.1 do 1.4 ovog člana, Ministarstvo može odlučiti da nakon isteka roka, uz ovlašćenje, materijal takvih PZB mora se izvlačiti s hodno Zakona Br.02/L-30 za otpadke.

5. Na odluci o obustavi Ovlašćenje PZB, Ministarstvo može dati dobitniku Ovlašćenje dodatni period za prodaju postojećeg materijala PZB, ili da odluči o izvlačenju sa tržišta s hodno Zakona Br.02/L-30 za otpadke

Član 27

Uzajamno poznavanje ovlašćenje

1. Aplikant može tražiti ovlašćenje za PZB, koja sadrži aktivnu supstancu obuhvaćenu u listi, bazirajući se na ovlašćenje izdate od strane jedne zemlje članice EU, ako je takvo ovlašćenje izdato s hodno sa istim pravilima za procenu PZB, prema članu 22 stava 7 ovog zakona.
2. Aplikaciji mora priložiti dokumentaciju s dopisom koji opravdava upoređenje uslova i predviđenog materijala u članu 16 stav 1 tačka 1.4 ovog Zakona.
3. Ako nadležni organ odbaci zahtev prema stavu 1 ovog člana, zbog onemogućavanja uporede prema članu 22, stav 7 ovog Zakona, takođe za dodatne uslove u vezi upotrebe PZB, kao što je specifična osetljivost u sredinu u nekim određenim zonama i način konzumiranja hrane, onda obrazloženje se daje u pisanoj formi.
4. Predložena upotreba PZB prema stavu 1 ovog člana, mora se izmeniti u toku postupka ovlašćenje, radi eliminisanja eventualne nesaglasnosti s članom 22, stav 7 ovog Zakona.
5. Odluka za ovlašćenje PZB bazira se na uslovima i predviđenim merama s Direktivom 91/414/ECC.
6. Ministarstvo može ograničiti upotrebu PZB bazirajući se na načinima potrošnje hrane i sprečava eksponiranje potrošača od zagađene hrane koja prekoračuje dozvoleno dnevno konzumiranje – ADI ostataka PZB.

Član 28

Informacija s opasnim efektima koje uzrokuju PMB

1. Dobitnik ovlašćenje PZB ili onima kojima je dato pravo proširenja aplikacije ovlašćene PZB, odmah upoznaju nadležne organe za sve nove informacije za efekte s visokim potencijalom opasnosti koje mogu prouzrokovatii PZB, ili njeni ostaci koji utiču na zdravlje čoveka, životinja, podzemnih voda i sredinu.
2. Obaveze is stava 1 ovog člana, moraju se sprovoditi i za upotrebljavaoce PZB.

POGLAVLJE V

REGISTAR PZB

Član 29

Vodjenje i publikacija registra

1. Bazirajući se na izdatim ovlašćenjima, nadležni organ vodi registar PZB.

2. Ministarstvo svake godine objavljuje u Službenom Listu Kosova. listu ovlašćenih PZB.

3. Na različitim vremenskim periodima, Ministarstvo objavi izmene i dopune prema stavu 1 i 2 ovog člana.

Član 30 **Sadržina registra ovlašćenih** **PZB**

Registar PZB sadrži sledeće podatke:

- 1.1 trgovačko ime PZB;
- 1.2 nazive i sadržaje svih aktivnih supstanci;
- 1.3 naziv proizvođača i predstavnika na Kosovu;
- 1.4 klasifikacija po grupi opasnosti;
- 1.5 broj i datum ovlašćenje i rok isteka;
- 1.6 prodajne tačke specificirane u članu 7 stav 1 i 2 ovog Zakona.

Član 31 **Lista aktivnih supstanci**

1. Aktivne supstance ispunjavaju utvrđene uslove iz člana 15, stav 1 i član 22, stav 1.3 tačka 3.1 i stava 4 ovog Zakona, onda mora unositi u listu uzimajući u obzir i utvrđene procedure iz Evropske Komisije.

2. PZB sa aktivnim supstancama koje ispunjavaju uslove prema stavu 1 ovog člana i bazirajući se na tehničko naučnim dostignućama, onda se ona unositi u Listu sa vremenskim rokom do 10 godina.

3. Obuhvatanje jedne aktivne supstance u listu, izmena liste, ili ukidanje sa liste vrši se od Ministarstva, bazirajući se i na prikazanim podacima iz zemalja članice Evropske Komisije

4. Ministarstvo svake godine objavi Listu aktivnih supstanci u Službenom listu Kosova.

5. Izuzetak iz stava 1 i 2 ovog člana, obuhvatanje jedne aktivne supstance u listi vrši se ako ispunjava uslove:

- 5.1 utvrđivanje dozvoljene količine dnevne potrošnje – ADI za ljude;

- 5.2 utvrđivanje prihvatljivog izlaganja za korisnike;
- 5.3 utvrđivanje opasnog delovanja, proširenju u sredinu i uticaj na neciljanim vrstama.
6. Prilikom obuhvatanja po prvi put u listu aktivnoj supstanci, mora se odrediti :
- 6.1 minimalni stepen nečistoće aktivne supstance;
- 6.2 prirodu i maksimalnu sadržinu faktora zagađenja;
- 6.3 ograničenja koja proizilazu iz procene traženih parametra prema članu 22 stav 3 ovog zakona;
- 6.4 vrstu preparata i
- 6.5 način upotrebe.
7. Na osnovu zahteva aplikanta, uključenje aktivne supstance u listi može se vršiti nekoliko puta, u trajanju do 10 godina.
8. Aplikaciju za produženje ovlašćenje mora podnositi najmanje 2 godine pre isteka roka. Ukoliko ističe pomenuti period u toku verifikacije, Ministarstvo može produžiti vreme za inkorporiranje u listi aktivnih supstanci do donošenja odluke.

Član 32 **Dozvola za iztraživanje**

1. PZB obuhvaćene za iztraživačke i ispitivačke svrhe na određenim zonama testiranja, dozvoljavaju se upotrebiti utvrđenom odlukom od Ministarstva.
2. Na osnovu stava 1 ovog člana, dozvolu izdaje Ministarstvo po administrativnom postupku, bazirajući se na procenu i predlogu nadležnog organa.
3. Podaci PZB, količina, zona testiranja i uslovi za korišćenje, te fizičke i pravne osobe koji će izvršiti testiranje po stavu 1 ovog člana, moraju biti registrovani na posebnom registru.
4. Dozvola po stavu 1 ovog člana izdaje se za dve godine. Ona može se produžiti još za dve godine pod uslovom da aplikant koji je podneo zahtev 4 meseca pre isteka roka, da obrazloženje u pisanoj formi.
5. Ako nadležni organ odluči da predloženi eksperimenti, koji se podleže uručenom zahtevu za izdavanje dozvole, su opasne i imaju štetne efekte za čovekovo zdravlje i životinje ili imaju neki negativni uticaj u sredinu. Ministarstvo može zabraniti takva testiranja i ispitivanja

6. Ministarstvo posebnom odlukom uređuje uslove za izdavanje dozvole za testiranje i ispitivanje.

Član 33 **Posebne dozvole**

1. U slučajevima pojave neke nepredviđene opasnosti koje štetni organizmi propuste, protiv kojih ne može se boriti ili ne može se ograničiti njihova šteta upotrebom ovlašćenih PZB Ministarstvo predlogom nadležnog organa može izdati posebnu dozvolu za stavljanje na tržištu ili korišćenju neovlastitih PZB.
2. Postupak za izdavanje posebne dozvole i za korišćenje neovlastivih PZB, inicira se predlogom korisnika.
3. Posebna dozvola se izdaje u vremenskom roku od 120 dana.
4. Posebna dozvola sadrži sledeće podatke:
 - 4.1 količinu PZB koja će se upotrebiti;
 - 4.2 zonu ili mesto;
 - 4.3 uslove za korišćenje;
 - 4.4 biljnu kulturu na kojima se upotrebi neovlašćena PZB i
 - 4.5 podaci korisnika.
5. Posebna dozvola može se izmeniti ili povlačiti od nadležnog organa, ako:
 - 5.1 nije dalo zahtevane rezultate;
 - 5.2 nije potrebna njegova upotreba i
 - 5.3 posledice koje mogu doneti PZB su veće nego prouzrokovane štete od štetnih organizma.

Član 34

Posebna dozvola za upotrebu PZB na manjim količinama

1. Pravne osobe koje se bave poljoprivrednom delatnošću ili fizičke osobe angažovani na stručan način u poljoprivrednoj proizvodnji, mogu tražiti od nadležnog organa dozvolu za korišćenje na manjim količinama ovlašćenih PZB.
2. Nadležni organ dozvoljava korišćenje na manjim količinama ovlašćenih PZB, bazirajući se na iznetom zahtevu po stavu 1 ovog člana.

Član 35

Dozvola za stavljanje na tržište PZB koja su ovlašćena u zemljama članice EU

1. PZB, koje su ovlašćene na nekim zemljama članice EU, mogu se stavljati na tržište Kosova, ako se izda odobrenje od Ministarstva.
2. Dozvola za stavljanje na tržište PZB po stavu 1 ovog člana izdaje se za određeni period od Ministarstva. bazirajući se na članu 5 stav 1.4 ovog Zakona.
3. Podnosioc zahteva za dozvolu po stavu 1 ovog člana sa istim imenom, priloži sledeće informacije:
 - 3.1 naziv i adresa aplikanta;
 - 3.2 naziv i broj ovlašćenje PZB u bilo kojoj zemlji članice EU;
 - 3.3 naziv i adresa dobitnika ovlašćenje PZB i naziv zemlje članice EU koja je izdala ovlašćenje;
 - 3.4 aktivna supstanca, formulacija, pakiranje, etiketiranje;
 - 3.5 predloženi naziv za stavljanje na tržište Kosova;
 - 3.6 predložena etiketa na jeziku primenjivača u saglasnosti s Direktivom 67/548/EEC.
4. Nakon izdavanja dozvole prema stavu 2 ovog člana, na etiketi mora se unositi naziv i adresa proizvođača i ovlašćenog predstavnika za stavljanje na tržište Kosova PZB.
5. Nadležni organ može tražiti od stranke da preda uzorak PZB, koja se priloži dokumentaciji i zahtevu za dozvolu za stavljanje na tržište kao u stavu 1 ovog člana.
6. Nakon izdavanja dozvola za stavljanje na tržište iste PZB, ovlašćene u zemljama članice EU, fizička ili pravna osoba može obaviti i mestu njegovo ripaketiranje, ali mora se snabdevati ovlašćenjem i posebnom dozvolom izdatu od Ministarstva.
7. Izuzev stava 2 ovog člana, dozvola za stavljanje na tržište istog PZB, koja je ovlašćena u zemljama članice EU, takođe može se izdati bazirajući se na podnetom zahtevu od fizičkih ili pravnih lica.
8. Nadležni organ izdaje dozvolu za stavljanje na tržištu samo jedne iste PZB koja je ovlašćena i u zemljama članice EU ako je on za sopstvenu upotrebu.
9. Zahtevu po stavu 8 ovog člana priloži se obrazloženje, kako je predviđeno u stavu 3 ovog člana, i sledeću dokumentaciju:
 - 9.1 zakonita stručna diploma ili sertifikat za završene treninge kako je utvrđeno u članu 9 stav 1 ovog Zakona;

9.2 dokazi da je PZB predviđena za sopstvenu primenu i ne stavlja se na tržište od treće osobe ili za treće osobe;

9.3 količina PZB koje se primene na biljnim kulturama;

9.4 postupci i načini primenjivanja;

9.5 mesto primenjivanja i

9.6 dodatne informacije ako se traže od nadležnog organa.

10. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje ripakovanje, korišćenje trgovačkog predloženog naziva PZB koje se stavljaju na tržište Kosova te sadržinu dokumentacije i zahteva istog PZB koja je ovlašćena i primenjuje u zemljama članice EU.

POGLAVLJE VI

STRUČNE SLUŽBE

Član 36

Obaveze

1. Obaveze za obavljanje stručnih služba od strane fizičkih i pravnih ovlašćenih osoba od strane Ministarstva, u oblasti PZB, kao i oprema za njihovo primenjivanje su sledeće:

1.1 Stalno obavljanje aktivnosti i usluga u skladu sa zahtevima po odredbama ovog Zakona i ostalih podzakonskih propisa;

1.2 obavljanje usluga po specificiranim programom od nadležnog organa Ministarstva.

1. Ako ponudioци stručnih službi po stavu 1 ovog člana ne obezbeđuju prihvatljive službe prema odredbama ovog Zakona i podzakonskih akata, korisnik usluga može tražiti od nadležnog organa Ministarstva da odluči o pravima korisnika, imponirajući vršenje usluge.

2. Ministarstvo podzakonskim propisom uređuje obaveze za vršenje stručnih služba od strane fizičkih i pravnih osoba iz oblasti PZB te oprema za njihovu primenu.

Član 37

Stručne službe

Stručne službe u oblasti PZB obuhvataju: ovlašćenje, trgovanje, primenu, korišćenje PZB kao i stručne službe u oblasti opreme za njihovu primenu.

Član 38
Stručne službe za ovlašćenje, stavljanju na tržište, upotrebu i opreme za primenu PZB

Stručne službe u oblasti ovlašćenje, stavljanja na tržište i primenu PZB obuhvate sledeće:

- 1.1 testiranje i procena PZB za postupak ovlašćenje;
- 1.2 koordinacija radova i tehničko podržavanje za nadležni organ u autoriteta u toku postupka ovlašćenje PZB;
- 1.3 laboratorsko testiranje PZB iz predloženih instituta;
- 1.4 kontrola ostataka PMB;
- 1.5 priprema programa i osposobljenje osoba za potrebno primenjivanje PZB iz jednog predložene institucije;
- 1.6 priprema materijala za procenu saznanja ili stručno dokazivanje;
- 1.7 priprema materijala i programa za sprovođenje i razvoj novih postupaka za dobre poljoprivredne praklike i praktika za integrisanu zaštitu bilja;
- 1.8 sprovođenje Evropskih standarada u oblasti bioloških testiranja za efikasnost PZB;
- 1.9 otkupljivanje podataka za stavljanje u tržište i upotreba PZB;
- 1.10 utvrđivanje obaveza koje se odnosu na stručnim treninzima odgovornih lica za stavljanje na tržište PZB i za njihove korisnike;
- 1.11 priprema dokumentacije za trgovanje i primenu opreme;
- 1.12 utvrđivanje obaveza koje se odnosu na stručnim treninzima u oblasti oprema za primenu PZB;
- 1.13 utvrđivanje istraživačkih aktivnosti za opreme, saradnja na prezentiranju, razvoju i osnivanju informativnog sistema u oblasti opreme.

Član 39
Program stručnih službi

Bazirajući na programu stručnih službi za fizičke i pravne osobe, Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje vrstu i trajanje stručne službe u oblasti PZB i način i dinamiku vršenja stručnih službi.

Član 40
Nadzor vršenja stručnih
službi

1. Nadzor vršenja stručnih službi u oblasti PZB i njihovo primenjivanje, sprovodi nadležni organ Ministarstva.
2. Stručni nadzor može se sprovoditi i od fizičkih i pravnih osoba, koji su stručno trenirani za nadzor određenih oblasti koje su ovlašćene od Ministarstva.
3. Inspektovanje stručnih službi u oblasti PZB sprovodiće se od strane fitosanitarnih i poljoprivrednih inspektora.

Član 41
Uslovi obavljanja stručnih
službi

1.1. Fizičke i pravne osobe, moraju ispunjavati uslove za upotrebu i primenu PZB u sledećem:

1.1 da imaju odgovarajuću opremu za primenjivanje PZB;

1.2 osobe koje su uključeni u takvim aktivnostima moraju imati odgovarajuću stručnu spremu.

2. Ministarstvo podzakonskim aktom, uređuje uslove vezane sa opremama, stručnom kvalifikacijom personela fizičkih i pravnih osoba i ostale zahteve po ovom Zakonu.

Član 42
Certifikovanje opreme

1. Fizičke i pravne osobe vlasnici oprema, moraju garantirati da upotrebljene opreme za primenu PZB nisu štetne za ljude i sredinu.

2. Dozvoljava se stavljanje na tržište i upotreba za primenu PZB, samo opreme koje ispunjavaju uslove za uverenje.

3. Pre nego što se plasiraju na tržište, proizvođač ili uvoznik opreme, na osnovu zahteva, moraju dobiti uverenje od nadležnog organa Ministarstva, s kojim se dozvoljava stavljanja na tržište i primena sertifikovanih oprema.

4. Ministarstvo, podzakonskim aktom uređuje potrebne uslove za certifikaciju opreme, kao i da će javno publikovati određene vrste sertifikovanih oprema i onima koje se ne dozvoljavaju upotrebiti za primenu PZB.

Član 43

Nadležni organ za certifikovanje

1. Nadležni organ za certifikovanje ovlašćen od strane Ministarstva, mora ispunjavati utvrđene uslove u vezi personela i sredstava za procenu oprema za primenjivanje PZB.
2. Nadležni organ za certifikovanje oprema za primenjivanje PZB, određuje se od strane Ministarstva.
3. Proizvođač ili uvoznik oprema za primenjivanje PZB, podnosi zahtev nadležnom organu Ministarstva za certifikovanje oprema.
4. Nadležni organ Ministarstva i nadležni organ ovlašćen za certifikovanje vodiče sledeće podatke:
 - 4.1 podaci za vritu;
 - 4.2 podaci za tip
 - 4.3 godinu proizvodnje opreme
 - 4.4 podaci za godinu izdavanja sertifikata,
 - 4.5 naziv proizvođača i uvoznika.
5. Podaci prema stavu 3 ovog člana, moraju se čuvati najmanje 10 godina nakon izdavanja sertifikata.
6. Podaci iz stava 4 ovog člana mogu se kontrolisati svako doba od strane nadležnog organa Ministarstva
7. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje uslove prema stavu 3 i 4 ovog člana.

Člani 44

Redovno inspektiranje opreme

1. Vlasnici i upotrebljači oprema za primenjivanje PZB, moraju upotrebiti samo opreme, koje se redovno podležu inspektovanju.
2. Vlasnici i upotrebljači oprema za primenjivanje PZB, inspektirana prema stavu 1 ovog člana moraju sadržavati znak i pečat redovnog inspektiranja svake druge godine.
3. Vlasnici i upotrebljači oprema za primenjivanje PZB, dobiče pečat redovnog inspektiranja svake druge godine.
4. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje vrste oprema koja nisu potrebna za inspektovanje.

Član 45

Pečat redovnog inspektovanja

1. Upečatiranje oprema za primenu inspektovanih PZB vrši nadležni organ Ministarstva.
2. Nadležni organ Ministarstva, osnivajući se na podacima nadležnog organa za certifikovanje upečatira samo opreme za primenu PZB, koje su tehničko uredne.
3. Nadležni organ Ministarstva i nadležni organ za certifikovanje oprema, sadrže sledeće podatke:
 - 3.1 za rezultate inspektovanja;
 - 3.2 ime vlasnika i upotrebljača inspektovanih oprema,
 - 3.3 dan upečatiranja inspektovanih oprema.
4. Podaci inspektovanih rezultata posebne opreme držaće će se 6 godin.
5. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje utvrđene uslove prema stavu 1 ovog člana, metode redovnih inspektovanja oprema, održavanje podataka i formu pečata za redovne inspektovanja.

Član 46

Troškovi

1. Troškovi koje se odnosu na Ovlašćenim PZB i izdavanju dozvola nadoknadiće se od strane aplikanta ili dobitnika Ovlašćenje.
2. Troškovi koji se odnose na izdavanje sertifikata za opreme za primenu PZB, nadoknadiće se od proizvođača i uvoznika.
3. Stvoreni troškovi za redovne inspektovanje oprema za primenu PZB nadoknadiće se od proizvođača i korisnika oprema.
4. Troškovi za analiziranje biljaka ili biljnih proizvoda u vezi sa sadržinom ostataka PZB, nadoknadiće se od strane vlasnika biljaka ili proizvoda biljnog porekla, ako ostaci PZB, prekorače dozvoljene vrednosti.
5. Troškovi za analiziranje zemljišta i ostalih objekata u vezi sa ostacima PZB ili aktivne supstance, nadoknadiće se od strane vlasnika zemljišta, ako se primećuje da je izvršena nepravilna ili zabranjena upotreba PZB.
6. Troškovi za analiziranje zemljišta i ostalih objekata, izvršeno prema zahtevu proizvođača biljaka ili biljnih proizvoda, nadoknadiće se od strane korisnika PZB, ako njihovi ostaci prekoraču dozvoljene vrednosti u protivnom, takvi troškovi

nadoknadiće se od klienta i u slučajevima kada sam klient zahteva redovne inspektovanje.

7. Troškovi za ekzaminaciju PZB i inspektovanje, nadoknadiće se od dobitnika Ovlašćenje PZB, i ako one kao takave ne ispunjavaju predviđene uslove za ovlašćenje.

8. Troškovi za testiranje oprema za primenu PZB, nadoknadiće se od proizvođača ili uvoznika, iako oprema ne ispunjava predviđene uslove u sertifikatu.

9. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje iznos troškova svorenim prilikom sprovođenja ovog člana.

POGLAVLJE VII

U V O Z

Član 47

Uvoz proizvoda za zaštitu bilja

1. Dozvoljava se uvoz PZB samo od fizičkih i pravnih osoba, specificirano u članu 5 stavovi 1, 2 i 3 ovog člana. Podaci o uvozu PZB raportiraju se u uredima nadležnog organa, po članu 6 stav 1 i 3 ovog Zakona.

2. Uvoz i smeštaj PZB kontroliraju se od fitosanitarnih inspektora.

3. Ministarstvo podzakonskim aktom uređuje granične prelazne tačke za uvoz ili tranzitni prelaz PZB.

Član 48

Uvoz oprema za primenu PZB

1. Dozvoljavaju da se uvoze samo opreme za koje su izdate sertifikati ili dozvola uvoza od nadležnog organa Ministarstva.

2. Izuzev stava 1 ovog člana, delovi oprema za primenu PZB, Ministarstvo može odrediti da samo neke njihove vrste uvezu bez sertifikata ili bez dozvole.

POGLAVLJE VIII

OVLAŠĆENJE

Član 49

Ovlašćenje i obaveze nadležnog tela

1. Nadležno telo Ministarstva ima sledeće obaveze i ovlašćenje:

- 1.1 međuministarsku koordinaciju za rad i saradnju koja se odnose za ovlašćenje PZB;
 - 1.2 Obavljanju postupka za ovlašćenje PZB i izdavanje dozvole za stavljanje na tržište i njihovu upotrebu;
 - 1.3 vođenju podataka, registra i lista;
 - 1.4 nadgledanju stavljanja na tržište i upotreba PZB i saradnja na pripremi potrebnih mera na osnovu ovog Zakona;
 - 1.5 koordinaciju rada za usklađivanje maksimalnih nivoa ostataka PZB i nadgledanju sprovođenja procene maksimalnih nivoa njihovih ostataka;
 - 1.6 izradu izveštaja, analiza, informacija i ostalih materijala za međunarodne organe i organizacije za koje Kosovo nije ograničena izveštavati na osnovu ovog Zakona;
 - 1.7 saradnju sa ostalim organima unutar i van zemlje iz oblasti stavljanja na tržište i upotrebe pesticida;
 - 1.8 izvršenju zadataka i ostalih dodatnih poslova.
2. Nadležni organ Ministarstva, ima sledeće zadatke i ovlašćenje:
- 2.1 asistiranje na pripremi podzakonskih propisa i nadgledanje sprovođenja zakona;
 - 2.2 stvaranje uslova za ispunjavanje obaveza za unošenje u registar, kako je utvrđeno na članu 29 ovog Zakona;
 - 2.3 usvajanje i nadgledanje programa u vezi mera za odgovarajuću upotrebu PZB;
 - 2.4 organizovanje osposobljavanja za sprovođenje dobrih poljoprivrednih praktika i integrisano upravljanje štetnih organizama;
 - 2.5 pripremu publikacija iz ove oblasti;
 - 2.6 nadzor sistema informisanja u oblasti otkupa, prerade, intervenisanju i očuvanju podataka, upravljanja informativnog sistema;
 - 2.7 izvršenje zadataka i ostalih administrativnih poslova.

Član 50 **Nadzor**

1. Inspeksijsku nadzor za sprovođenje ovog Zakona i podzakonskih akata donetih na osnovu njega vrše Ovlašćeni inspektori Ministarstva.
2. Ovlašćeni inspektori Ministarstva predviđeni u stavu 1 ovog člana, vrše i ostale poslove u oblasti proizvoda za zaštitu bilja i po predviđenim ovlašćenjima u Zakonu o poljoprivrednoj inspekciji.

Član 51

Ovlašćenje fitosanitarnih i poljoprivrednih inspektora

1. Prema važećim zakonima, fitosanitarni i poljoprivredni inspektoriat će:
 - 1.1 zabraniti stavljanje na tržište neovlašćenih PZB;
 - 1.2 zabraniti upotrebu PZB ako nije izdata dozvola uvoza i trgovanja;
 - 1.3 zabraniti stavljanje na tržištu PZB, koje nemaju rok upotrebe;
 - 1.4 kontrolirati ispunjavanje uslova u vezi personela fizičkih i pravnih osoba predviđeno u članom 9, stav 1 ovog Zakona;
 - 1.5 informisati nadležnog orgna u vezi pomanjkanja personela prema članu 5 i 9 ovog zakona i zabranjuje aktivnost fizičkih i pravnih osoba, dok se ne ispunjavaju zahtevi po ovom zakonu;
 - 1.6 zabranjuje plasiranje na tržište PZB, ako one nisu u saglasnosti s ovlašćenjem, upaketiranjem, etiketiranjem, klasificiranjem, dozvolama, uputstvima za upotrebu, hemijskim sastavima;
 - 1.7 zabranjuje PZB, ako se one upotrebe na nedovoljan način;
 - 1.8 naloži potrebne mere ako se proceni da je maksimalni nivo ostataka PZB u biljkama ili proizvodima biljnih porekla neprihvatljiv, ali pomenute mere se preduzimaju pre njihovog stavljanja na tržište;
 - 1.9 uzima uzorake biljaka, biljnih proizvoda, zemljišta, mešavina PZB na opremama za prskanje, PZB i ostale potrebne uzorake;
 - 1.10 ukloni s tržišta opremu za primenu PZB i naloži verifikaciju saglasnosti i sertifikata;
 - 1.11 zabranjuje stavljanje na tržište opreme za primenu PZB, ako nije snabdevena odobrenjem ili sertifikatom;
 - 1.12 zabranjuje upotrebu opreme za primenu PZB, ako nije snabdeven pečatom za redovnu kontrolu ili ako nije redovno inspektovano;
 - 1.13 potvrđuje dali obavljači poslova u oblasti PZB, prema ovom Zakonu ispunjavaju posebne uslove ili vrši druge aktivnosti ili naloži druge mere neophodne za sprovođenje ovog Zakona i podzakonskih akata;
 - 1.14 zabranjuje stavljanje na tržište biljaka ili biljnih proizvoda iz kojih su uzeti uzorci za procenu maksimalnih vrednosti ostataka PZB, dok se ne završe rezultati anazila takvih uzoraka.

Član 52

Ovlašćenje graničnih fitosanitarnih inspektora

Fitosanitarni inspektori imaju sledeće ovlašćenje:

- 1.1 vrše kontrolu uvoza PZB na utvrđenim graničnim prelazima, verifikuju saglasnost rada ili sigurnog delovanja u saglasnosti s ovim Zakonom i podzakonskim aktovima;
- 1.2 zabranjuju uvoz PZB, ako one nisu ovlašćene, klasifikovane upaketirane i snabdevane s uputstvima o upotrebi;
- 1.3 Zabranjuje uvoz PZB koje nemaju odgovarajuću dozvolu, ili ako njihovo stavljanje na tržište je zabranjeno;
- 1.4 Privremeno zabranjuju uvoz PZB, ako nije popunjena potrebna prateća dokumentacija, dok se one ne kompletiraju;
- 1.5 Vršer i ostale aktivnosti i naređuju mere vezano sa PZB s hodno ovim Zakonom.

Član 53

Preduzimanje i upotreba podataka

1. Uređivanje stavljanja na tržište, kontrolu i upotrebu PZB, nadležno telo, mora da za bazu podataka, uzima i upotrebi podatke koje se vode od nadležnih organa, javnih institucija, agencija i ostalih ovlašćenih organa u okviru kontraktiranih baza podataka, naročito od:

- 1.1 baza podataka iz oblasti PZB;
 - 1.2 baza podataka za zagađenje zemljišta i vode;
 - 1.3 baza podataka za vodu i oblasti sa ekološkim značajem;
 - 1.4 katastra i zemljišne knjige;
 - 1.5 osnovne podatke od narodnog registra, u vezi vlasnika i upotrebljača.
2. U saglasnosti sa njegovim funkcijama, nadležno telo stvara veze sa svim baza podataka odgovarajućih ministarstava.
3. Nadležno telo mora saradivati sa Nacionalnim Institutom javnog zdravstva ovlašćenog za okupljanje podataka za akutna trovanja i ostalim dejstvima od PZB, te pomenute podatke treba prezentirati, ako je potrebno, ostalim ovlašćenim organizacijama i nosioce javnih službi.
4. Ostali podaci iz konfidencijalne oblasti prema ovom Zakonu ili je njihova upotreba ograničena.

5. Baze podataka propisane prema stavu 1- 4 ovog člana pripućuju se po zakonu za pristup na službenim dokumentima.

6. Ministarstvo u saradnji sa ostalim odgovarajućim Ministarstvima uređuje načine povezivanja sa ostalim baza podacima i načinom izvađenja podataka s hodno važećim zakonima.

Član 54

Međunarodna razmena podataka

Nadležno telo i nadležni organ upoznaju ostale zemlje, ako se zahteva od Evropske Komisije i od zemalja članice EU za:

- 1.1. efekti sa potencijalnim rizikom nekih PZB po članu 28. ovog Zakona;
- 1.2. privremene ovlašćenje utvrđene članom 24. ovog Zakona;
- 1.3. privremenu potvrdu za maksimalnim nivoima ostataka PZB, ako još nisu zakoni i podzakonski aktovi i podaci za njihovu procenu opunovaženi;
- 1.4. posebne dozvole izdate prema članu 33 ovog Zakona;
- 1.5. odluke u vezi ovlašćenje i dostavljanja podataka, zemljama članice EU prema njihovim zahtevima;
- 1.6. rezultati testova i traženih dodatnih analiza u proceduri ovlašćenje, u vezi zahteva za priznavanje ovlašćenje od zemalja članice EU prema članu 27 ovog Zakona;
- 1.7. odluke za ekuivalentnost aktivnih supstanci proizvođača, obuhvaćene u listi referisano članu 27 zajedno sa podacima za ekvivalentnostu i čistoću aktivnih supstanci po članu 31 ovog Zakona;
- 1.8. opasnosti i znakove bezbednosti za PZB i utvrđene mere u članu 6 i 11 ovog Zakona;
- 1.9. rezultati inspektovanja PZB na tržište i onima koje su u upotrebi, koje se pružaju do 10 septembra aktualne godine za period istekle godine;
- 1.10. podaci za ovlašćene PZB, zabranjene, isteka ovlašćenje, ograničenja za upotrebu ili obustavu ovlašćenje kao i ostale podatke za tromesečni period;
- 1.11. Podaci sadrže najmanje naziv nosilaca ovlašćenje, trgovački naziv PZB, vrstu preparata ili formulisanja, naziv sadržaja svih aktivnih supstanci, svrhu upotrebe, maksimalni nivo povremenih ostataka, ako se ne predviđa članom 10 ovog Zakona i potrebnom dokumentacijom za njihovu procent;
- 1.12. Listu ovlašćenih PZB na Kosovu, koja se izdaje samo jedan put godišnje.

POGLAVLJE IX

KAZNENE ODREDBE

Član 55

1. Novčanom kaznom od hiljadu (1.000) do pethiljada (5.000) € kazniće se za prekršaj fizičko i pravno lice ako:

- 1.1. učini prekršaj po članu 5 stav 1 i 2 ovog zakona;
- 1.2. ne vodi podatke po članu 6 stav 1, 2 i 3 ovog zakona;
- 1.3. stavlja na tržište PZB klasifikovane na grupi opasnih otrova T+ bez ovlašćenje Ministarstva;
- 1.4. upotrebi PMB za iztraživačke ciljeve bez prethodne dozvole Ministarstva po članu 32 stav 1 i 3 ovog zakona;
- 1.5. stavlja na tržište PZB suprotno članu 35 stav 1 i 6 ovog zakona i
- 1.6. upotrebi opreme za primenu PZB, bez znaka i pečata redovne inspekcije po članu 44 stav 1 i 2 ovo zakona.

2. Novčanom kaznom od pethiljada (5.000) do desethiljada (10.000) € kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

- 2.1. stavlja na tržište PZB sa isteklim rokom i koja je u suprotnosti s članom 4 stav 3 ovog zakona;
- 2.2. deluje u suprotnosti člana 28 ovog zakona;
- 2.3. ne ispunjava uslove za upotrebu i primenu PZB po članu 41 stav 1 ovog zakona;
- 2.4. ako ometa inspekciju prema članu 51 tačka 1.9, 1.10, 1.12, ovog zakona.

3. Novčanom kaznom od desethiljada (10.000) do pedesethiljada (50.000) € kazniće se za prekršaj odgovorno lice i pravna osoba, ako:

- 3.1. stavlja na tržište PZB neovlašćene od Ministarstva i koja je u suprotnosti s članom 3 stav 1 ovog zakona.
- 3.2. deluje u suprotnosti s članom 28. ovog zakona.

- 3.3. ne ispunjava uslova za upotrebu i primenu PZB prema članu 41. stav 1. ovog zakona,
- 3.4. ako ometa inspekciju prema članu 51 tačke 1.9, 1.10, 1.12, ovog zakona.
- 3.5. iznosi na tržište PZB bez odobrenja Ministarstva i u suprotnosti sa članom 3. stav 1. ovog zakona i
- 3.6. postupa u suprotnosti sa članom 42. stav 3. ovog zakona.

Član 56

Naplata koja proizilazi iz sprovođenja ovog zakona i ostali prihodi od taksi uplaćuju se u Budžetu Kosova.

POGLAVLJE X

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 57

Za sprovođenje ovog zakona Ministarstvo mora, u roku od tri (3) godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, doneti podzakonska akta za njegovo sprovođenje.

Član 58

Stupanjem na snagu ovog zakona, prestaje da važi Zakon br.2003/20 za pesticide od 8. decembra 2003. godine, kao i svaki drugi akt koji je u suprotnosti s ovim zakonom.

Član 59

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

**Zakon br. 03/L- 042
7. novembra 2008.god.**

Predsednik Skupštine Republike Kosovo

Jakup KRASNIQI